

DE GENTSE MONT BLANC, ALIAS BLAN- DIJNBERG

Joseph Vermeulen

*'Gent ligt in een vlakke streke'
leerde men ons steeds gewis;
Maar 'k geloof dat, wel bekeken,
Dat het heusch, toch anders is!*

*Als ge wandelt door ons straten
En g'eens nagaat, wel en goed,
Wat vermeld staat op die platen,
Zijn 't al 'bergen' die g'ontmoet.*

*Bergen hier en bergen ginder,
't Daalt en 't heuvelt t' allenkant,
Dat g'u wanen zoudt niet minder
Dan te zijn in ... Zwitserland!*

*Daar is dan , om hem eerst te noemen, -
Tout Seigneur soit tout honneur, -
De Blandijnberg, hoog van roeme!
'k Gun hem graag de primeur.*

*'t Was naar 't schijnt in vroeger jaren,
Eene 'blekker', blank en blak,
Die hier boven bosch en blaren
Zijnen witten kop uitstak.*

*Een 'Mont-Blanc' in ander woorden!
Heusch te Gent een evenknie
Bij ons grauwe Scheldeboorden
van dien reus van Chamonix!*

Fragment uit een in *Oostvlaamsche Zanten (1947)* gepubliceerd gedicht 'De Gentsche Bergen' van Joseph Vermeulen, dichter, plaatsnamenbedenker, politicus, folklorist, verzamelaar en feestenorganisator. Voor zijn doen was het werkje nog kort: 78 strofen van vier regels. Dit dichtstuk, hoe rijmelend en rammelend het ook moge wezen, is een krachttoer. In een hier weg gelaten gedeelte verwerkte Vermeulen alle Gentse 'berg' plaatsnamen. En dat waren en zijn er nog steeds heel wat. Alleen al op en rond de hierboven bezongen Gentse Mont Blanc heb je de Kantienberg, Sint-Kwintensberg, Hoveniersberg, Platteberg, Kattenberg en Parijsberg. En dan vergeten we nog de iets nederiger naam Heuvelstraat, nu Overpoortstraat. Allemaal namen voor hellingen die men vanuit diverse zijden moet beklimmen (?) om één en dezelfde hoogte te bereiken, zo'n 28m. boven de zeespiegel (Oostende TAW). Niet meer dan een molshoop, zouden de tsaloesen zeggen. Bedenk daarbij nog dat je rondom niet start van hoogte 0 TAW, maar van zo'n 6 à 8 m. En dan zwijgen we nog over de niet minder bergachtige vroegere buurgemeenten: Sint-Amandsberg, Destelbergen, Ledeborg.

Tussen haakjes: Oostendse of Oostende TAW is hydrografenjargon voor Tweede Algemene Waterpassing, gemeten in Oostende. Ooit was er een, nu verlaten, voorganger van dit meetpunt. Daarmee meet men het gemiddelde zeeniveau bij laagwater als nulpeil op een welbepaalde plaats in Oostende. Voor lezers die wel eens in Nederland vertoeven, is het nuttig om weten dat men daar werkt met het NAP (Normaal Amsterdams Peil) dat 2,33 meter hoger ligt dan Oostende TAW. Hiervoor neemt men zowel hoog- als laagwater peilen mee. Zorg er dus voor dat je niet verzuipt als je daar de Belgische meting zou gebruiken. Het NAP is ook van toepassing in Duitsland, Luxemburg en enkele Scandinavische landen. Ook in Frankrijk past men een gemiddelde zeeniveau toe, maar dan gemeten in Marseille. Dat is 1,82 meter hoger dan TAW.

Keren we tot slot even terug naar ons dichtwerk. Of Vermeulen het wel juist voor had met zijn naamuitleg, is helemaal niet zeker. De terzake meest betrouwbare autoriteit, Maurits Gysseling, ziet Blandinium als afgeleid van de persoonsnaam Blandius (Gysseling, M., 1954, *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen*, Antwerpen De Standaard, p. 16). Te oordelen naar zijn naam was dat een kale of blonde meneer, verder totaal onbekend. Geen kale berg... (GT red.).

Jozef Vermeulen (Moerbeke Waas, 1894 – Gent, 1956), bedenker van zovele welluidende Gentse straatnamen, sommige historisch, de meeste fantasievol. Overgenomen uit een korte biografie in *De Krook. Een leerrijk boek* (Snoeck en Stad Gent), hoofdstuk 'De bedenker van de Waalse Krook' door Devriese, L., Lachaert, P.J., 2018., p. 182 – 185.

Engels ‘gordijn van vuur’ op zee in 1940?

Andries Verspeeten geeft een duidelijk en nog steeds actueel antwoord op de vraag van Guy Beyaert in GT 2020/6 (p. 392) over zwaar verbrande Duitse soldaten die aan het begin van Wereldoorlog II via Gent gerepatriëerd werden, vermoedelijk als slachtoffers van een 'gordijn van vuur' tijdens een Duitse poging tot landing in Engeland. Dat de waarheid het eerste oorlogsslachtoffer is, is een gekende boutade. ‘Fake news’ is geen nieuw fenomeen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was het doelbewust verspreiden van geruchten onderdeel van de psychologische oorlogsvoering.

Het idee dat Duitse soldaten zwaar verbrand raakten door een geheim Brits kustverdedigingswapen dat de zee in brand stak, was mee een gevolg van zo'n doelbewust verspreid, maar niet op waarheid gebaseerd gerucht. Terwijl het sterk verzwakte Britse leger in volle heropbouw was, bereidden de Duitse zee- en landmachtstroepen zich voor op een landingspoging. Die zogenaamde Operatie Seelöwe werd echter nooit uitgevoerd, omdat een strategische basisvoorwaarde voor de Wehrmacht niet werd vervuld: tijdens de Slag om Engeland slaagde de Luftwaffe er niet in de R.A.F. (Royal Air Force) te vernietigen en zo het luchtoverwicht te bekomen. Om het Britse moreel tijdens dit 'darkest hour' hoog te houden en het Duitse moreel te ondermijnen, zetten de Britten een fluistercampagne op. De gefabriceerde geruchten werden 'sibs' genoemd, naar het Latijn ‘sibilare’ (fluiten). Eén zo'n gerucht, waarvan de impact alle verwachtingen overtrof, en blijkbaar nog steeds doorleeft, betrof een geheim Brits wapen: de zee zou middels speciale vliegtuigbommen in brand gezet worden.

Zoals veel geruchten vond het zijn oorsprong deels in de realiteit: op sommige kuststroken zetten de Britten vanop afstand bediende vlammenwerpers in, maar een wapen dat delen van de zee zelf in brand kon zetten, hadden ze niet. Er vonden trouwens geen landingspogingen plaats. Het thema van het geheime brandwapen werd breed uitgesmeerd, in radio-uitzendingen en op pamfletten gericht op Duitsland. Zowel de Britse bevolking, als de Duitse inlichtingendiensten en troepen geloofden het verhaal. Een aantal toevalstreffers droegen bij tot de impact: een Brits bombardement met brandbommen op de Duitse invasievloot nabij Calais, met daarin een groot aantal binnenschepen uit Duitsland en de bezette gebieden, trof een bataljon dat in een landingsoe-